

Heid Cat zondag 39

1 God geeft gezag 2 God vraagt gehoorzaamheid.

Gemeente,

Vier geboden zijn behandeld. Over het liefhebben van God boven alles. Hem alleen, Hem geheel liefhebben. Zijn Naam en Zijn dag heiligen. En straks komen er nog vijf. Over het liefhebben van de naaste het zoeken van zijn welzijn, het beschermen van zijn of haar leven, sexualiteit, bezit, en goede naam. Daartussenin dit 5^e gebod over ouders. En dat is niet zomaar, dat dit gebod daar tussenin staat. Want aan de ene kant komt God tot ons in mensen die gezag hebben zoals onze ouders. God, Die gekend en gediend wil worden, komt niet rechtstreeks tot ons. Verschijnt niet als op de Sinai of in aparte openbaringen. Niemand heeft ooit God gezien. Ja toch, in de Heere Jezus, toen Hij op aarde was. Maar na Zijn hemelvaart komt God tot ons via mensen. Zijn rechterschap komt tot ons via de overheid. Zijn koningschap komt tot ons via de ambten. Zijn Vaderschap komt tot ons via ouders. In het gezag komt God tot ons. Zo heeft God dat gewild, beschikt. Zoals de koningin niet zelf in alle landen van de wereld is, maar zich door ambassadeurs laat vertegenwoordigen. Zo laat God, Christus, Zich vertegenwoordigen door het gezag.

Dus: 1 God geeft gezag

En aan de andere kant horen ouders bij onze naasten. Maar wel in bijzondere zin. Onze ouders zijn degenen die het eerst als naasten op ons pad gesteld zijn. Zij zijn de eersten die ons verzorgen, als voor de geboorte. Zelfs je man of vrouw kan nooit doen wat moeder deed: je dragen onder haar hart. Zij zijn de eersten die voor ons zorgen met drinken, kleertjes, liefde. Van wie we helemaal afhankelijk zijn. Zij zijn degenen die totdat we trouwen of uit huis gaan het dichtste bij ons zijn gesteld.

Dus in onze ouders komen van God en van onze naaste lijnen bij elkaar. Daarom kunnen ouders en kinderen ook zoveel voor elkaar betekenen. In positieve zin. Als er op 2^e Paasdag jongeren belijdenis hopen te doen dan zijn er die terugkijken en dan zeggen: dat ik de Heere leerde kennen en Zijn dienst liefkrijg, ja daarin hebben mijn vader en moeder wel een hele grote plaats gehad. Dat is toch, middelijkerwijs, wel voor een heel groot deel aan hen te danken. Mijn zaligheid, mijn geloof, via mijn ouders mocht ik het krijgen. En er zijn ouderen, grootouders, in de gemeente, die ik zo dankbaar hoor zeggen: de kinderen zorgen zo goed voor me, en de kleinkinderen, elke ochtend, elke avond komt er wel een even langs. Vraagt hoe het gaat, doet wat nodig is, leest een stukje uit de Bijbel met me. Ze zijn zo goed voor me. Wat een zegen kan er vanuit dat 5e gebod voortkomen.

Maar, juist daarom, ook zoveel verdriet en pijn. Als kinderen één van hun ouders moesten missen, al heel jong soms, of beide ouders. Een leegte door niemand te vervangen op te vullen. Waarom toch? Maar ook mannen en vrouwen die het moeten missen: nooit getrouwd, nooit kinderen gekregen. Wie zal de pijn, de schrijnende pijn invoelen dan die het zelf meemaakt? Dat is pijn waarvan geldt: daar kunnen mensen niets aan doen. Dat is ongewild door mensen, toch op je pad gekomen.

Maar er is ook nog ander verdriet en pijn. Waarbij wel mensen een rol spelen. Wat zijn er ouders die verdriet hebben door hun kind. Over de weg die kind, kleinkind gaat. Waarmee het zichzelf te gronde richt. Elke zaterdagavond angst, zorg, gebed, verdriet. Elke zondag. En hoe kunnen opmerkingen steken zijn die je raken in het hart van je bestaan. Oudersmart. En dan dat andere. Kinderen die pijn hebben door hun ouders. Niet alleen lichamelijk, maar ook psychisch. Waarom liet u me in de steek? Waarom was er altijd ruzie onderling? Die het gevoel kregen: 'ik ben ongewenst, ik tel niet mee'. Die mishandeld werden, die misbruikt werden. Voor het leven getekend, juist door ... je vader, je moeder, door allebei.

We hebben het dus wel over iets heel teers. Iets wat zo mooi kan zijn, voor zo'n zegen bedoeld is, maar ook zoveel pijn en lijden kan teweegbrengen.

En dat heeft dus alles te maken met die unieke plaats van ouders. Vertegenwoordigers van God en de eerste, meeste nabije naasten. De catechismus zegt daarover aan het eind: daar het God belooft om ons door hun hand te regeren. Nou heb je allerlei soorten handen: sterke handen, verweerde handen, los zittende handen, slappe handen, wurgende handen, slaande handen. Maar ouders horen Vaderhanden te zijn. Handen die laten blijken hoe God is, die Vader is en Die als moeder troost. God is het, Die Vader is. En Die als Vader opvoedt tot zaligheid. Altijd gericht is op heil, op loutering, op innerlijke heiliging, op zielsgeluk. Die als Vader Zich ontfermt: Psalm 103. Hij weet dat wij stof zijn en kent onze zwakheden. Die als Vader weet wat wij nodig hebben eer wij Hem bidden, Mattheus 6. Zo goed kent Hij ons. Die Zijn kinderen spaart zoals een man zijn zoon spaart. Maleachi 3. Die te zware lasten en opgaven weghoudt van Zijn kind. En die troost zoals een moeder troost, Jesaja 66. Zo liefdevol, zo geduldig, zo wijzend op eeuwige geestelijke troost, zo vaak als nodig is, zo lang als nodig is. Zijn beeld te vertonen.

Vaders, moeders, ons kind maakt eerst ons mee. Wij zijn de eersten op het levenspad van ons kind. En dan later hoort ons kind dat God als een Vader is. Wat denkt-ie dan? God is Vader. O, altijd zo ongeduldig en

gauw aangebrand. Vader, o altijd in paniek of er wel genoeg geld op de rekening staat. Vader, als die zit te lezen heeft hij nooit tijd voor me. Vader, o die kan niet met zijn handen van me afblijven?

Die troost zoals een moeder troost. O, moeder, die zegt steeds; kom op hoor niet zo kleinzerig zijn. O, moeder, als die de Libelle leest dan besta ik niet voor haar. O, moeder, die durft nooit wat te zeggen als vader me pijn doet.....

Ouders zijn gesteld om Gods beeld te vertonen. Ouders, o die zijn meestal geen van beide thuis als ik uit school kom of iets vragen wil. Als God altijd bereikbaar en beschikbaar is zouden vader en moeder dan niet dat beeld mogen en moeten vertonen?

Het houdt nog iets in. Als ouders zijn wij geroepen om de grote daden Gods door te geven. Denk aan Exodus 20 bij de Sinai, waar dit woord klonk. De ouders hadden bewust Gods grote daden meegemaakt. De plagen in Egypte, het Pascha, de uittocht, de doortocht door de Rode Zee, de ondergang van farao's leger gezien. Gods grote daden. Erop gericht om later kinderen te laten vragen aan hun ouders, wat is dit voor een feest, waarom vieren wij het Pascha? Om dan Gods grote daden door te geven. Als kinderen vragen: waarom is het zondag, waarom gaan we naar de kerk? Wat is dat voor een kaart, die doopkaart? Wat is dat voor iets: brood en wijn aan tafel in de kerk? En het is goed om te weten dat juist de catechismus allereerst is opgesteld voor ouders, om hun kinderen te kunnen onderwijzen in de christelijke leer. En we beloofden het: om hen naar ons vermogen in de voorzeide leer te onderwijzen.

En daar hoort ook tucht bij. Zoals God de Vader tuchtigt, kastijdt. Hebreeen 12. Weer dat beeld vertonen. Tuchtigen, met woorden. Tuchtigen met daden. Als het echt niet anders kan met daden: je kind tegenhouden als het toch over wil steken en niet luistert. Je kind met handen tegenhouden als het helemaal door het lint dreigt te gaan. Zijn beeld vertonen: altijd tuchtigen tot zijn bestwil. Beheerst. Dus niet om uit te vallen en mij af te reageren en mijn woede kwijt te raken. Maar tot hun nut. Als het recht ligt dan zeg je: als ik mijn kind moet tuchtigen, voel ik er zelf nog meer pijn van dan mijn kind. Als ik door mezelf te slaan mijn kind kon terechtbrengen zou ik dat veel liever doen. Als ons kind maar naar de Heere gaat, leert Hem te vrezen en te dienen, als ons kind maar gered wordt.

Gemeente, ook dit gebod is spiegel en gids. Spiegel die laat zien onze zonden. Wie er met open ogen inkijkt geopende ogen in kijkt, die ziet zoveel schuld en zonde. Zoveel misvormingen, verkeerde trekken, geen beeld van God geweest, geen goede leer en straf gegeven op de

goede manier. Wat een schuld, wat heb ik de Heere Jezus nodig. Zijn verzoening, Zijn bloed, Zijn vergeving. Dat mag je dan ook wel eens laten merken aan je kinderen. Pratend en biddend. Je zwakheden en gebreken belijden en erkennen aan je kinderen. We houden toch geen stand op tegenover ons gezin? Alsof zij wel genade nodig hebben zij wel, en vader, och die doet alsof hij alles wel onder de knie heeft. En wat overblijft is: "HEERE, gedenk Uw verbond. Ondanks onze opvoeding, ondanks hoe ons kind is, gedenk gij Uw verbond en maak Uw beloften waar."

En wat een gids is dit gebod. Een gids die ons ver vooruit is. Die doet roepen: 'o Heere Jezus, geeft U kracht en wijsheid en liefde.' Trek me mee, laat me jagen naar dat wit, het gebod gelijkvormig te mogen zijn'. Zodat je zeggen kunt: wees mijn navolgers, kinderen. Dan mag je ook best daar over lezen. Als je voor je werk een cursus volgt, waarom zou dan doen alsof opvoeden zelf wel kunt bedenken?

Wat een gebod, wat een roeping: vader, moeder te zijn.

Gemeente, dat betekent ook: hoe kun je vader of moeder zijn als je zelf de Heere niet kent? Ik weet dat vragen liggen rond toe-eigening, maar toch even zo: hoe kun je kinderen opvoeden als zelf vreemd bent aan de Heere? Hoe kun je dan Zijn beeld vertonen, hoe kun je dan goede leer en straf, tucht, geven? Hoe kun je je kinderen naar de hemel laten wandelen, als je zelf de andere kant op loopt?

2 God vraagt gehoorzaamheid

We zagen wat het betekent voor ouders dat zij op een plaats gesteld worden waarvan geldt: zij behoren geeerd te worden. Wat houdt dat in voor kinderen? En voor een goed begrip: kind blijf je altijd. Als ben je 80, al leven je ouders niet meer, je bent kind van je ouders en dat blijf je.

We zeiden al: het zijn die mensen, met wie je van jongs af in de meest nauwe verbintenis bent gesteld. Lichamelijk geldt: je hebt je leven aan je ouders te danken: als zij na je geboorte niet naar je om hadden gekeken dan waren we gestorven kort na de geboorte. We komen nu eenmaal, en dat heeft God blijkbaar zo gewild, volstrekt hulpbehoevend ter wereld. Een veulen kan min of meer direct zichzelf redden en overeind krabbelen, maar een baby echt niet.

En geestelijk: wij komen ter wereld in zonde, met een hart door en door geneigd om zonden op te zoeken. En we komen in een wereld die het boze ligt. Als onze ouders ons niet zouden verzorgen. Als wij zelf mochten kiezen hoe te leven, wat voor onderwijs, wat voor games, wat voor tijdsbesteding, we zouden allemaal de wereld ingaan. Als je in het spoor van de dienst van de Heere gaat, dan is dat aan je ouders te danken. Kohlbrugge zegt ergens; ouders zijn de handen van God voor ons. Zorgende handen. Daar zit ook in: die kies je niet zelf. Je vrienden, je verkering, die kies je, heb je zelf verantwoordelijkheid in. Maar je ouders

wie dat zouden zijn, is door God toegeschikt. Kan heel moeilijk zijn. Maar het punt is onmiskenbaar: God heeft beschikt dat ik deze vader, die moeder zou hebben. Kan ook heel troostrijk zijn. Heere, U hebt het beschikt. Dan is er bij U raad, en hulp en kracht. Als ik ervoor gekozen had zou de Heere kunnen zeggen: je hebt zelf gewild, Ik laat je aan je keuze over. Maar nu mag ik altijd zeggen: Heere, het is toch Uw zaak geweest, Uw beschikking, en U laat alle dingen meewerken ten goede, en U laat niet verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt. En geef Heere, dat ik toch maar leren hoe Gij als Vader zijt, Die als een moeder troost. Ondanks de barsten en het verwrongen beeld dat mijn ouders geven, leer Gij mij hoe Gij Vader zijt.”

Daarom dat we hen alle eer liefde en trouw bewijzen. Eer voorop, zo luidt het gebod ook. Eert uw vader en uw moeder. Waarom? Omdat ze op de positie van vader en moeder gesteld zijn door God. En als Kohlbrugge het over die handen van God heeft. Wat iemand mijn handen doet, dat voel ik zelf. Als u mij op mijn hand slaat, of spuugt, of over mijn hand heenrijdt, dat voel ik zelf. Wat mijn handen wordt aangedaan, dat voel ik, alsof het mijzelf wordt aangedaan. Wat ik mijn ouders aandoe dat is alsof ik het God aandoe. Zijn handen zijn zij. Wat ik mijn ouders aandoe, hoe ik ze bejegen, benader, behandel is alsof ik het God heb gedaan.

Daarom: eren, en wat is dat? Eren is iemand zo behandelen, benaderen als bij zijn positie hoort. Daarom staat er ook in de Bijbel: eert God. Met goddelijk ontzag en roem. Dat hoort bij de positie die God heeft als Schepper en Rechter. Dat past absoluut niet bij een vader en moeder. Die komen geen goddelijke ontzag en roem toe, want hun positie is niet die van God. Zij zijn ook mensen. Maar wel die handen van God. Dat wil zeggen: je praat anders tegen je buurjongetje van 10, dan tegen je vader. Als je buurjongetje iets dom doet, dan zeg je daar wat van, he jo. Zo doe je dat niet tegen je moeder of je vader. Want die hebben een andere positie dan je buurjongetje. Misschien dat jij in bepaalde opzichten veel verder ben dan je ouders. Op ict gebied weet je aardig wat meer, qua functie verdien je het dubbele van je ouders, je bent fysiek groter en sterker dan je moeder, en je vader misschien, maar: je staat onder hen en dat blijft zo. Eert hen. Het kan wel betekenen dat je je ouders wijst op hun positie. Dat zij handen van God hebben te zijn.

Liefde staat erbij. Liefde is in de Bijbel altijd: het goede zoeken voor. Aan zielsgeluk en levensgeluk. Met zelfverloochening. Hun welzijn is belangrijker dan mijn levensgeluk. Dat is wat anders dan alles goedvinden. Liefde zoekt het goede, dat is ook iemand aanspreken op zonden en dwaalwegen. Maar dat doe je ouders op andere toon dan je broertje.

En trouw bewijzen. Trouw, ook als mijn ouders of grootouders

minder worden. Hulpbehoevend, of dementerend. Trouw, ook als zij gebrekkig worden of minder aankunnen. Trouw, ook als zij zich onredelijk gedragen, als zij zich zondig gedragen, zelf structureel. Trouw blijven om hen te benaderen zoals bij hun positie past en uit liefde het goede voor hen blijven zoeken. Het goede van bekering, van vergeving. Trouw. Voor ze blijven bidden.

Als het goed is, zie je dat bij je ouders ook terug. Zij hebben ook ouders gehad, zij hebben ook mensen boven zich: kerkenraad, overheid, politie. En je ouders eren hen. Bidden voor hen, praten niet kleinerend en kwetsend over hen. Toch.....?

En me aan hun goede leer en straf onderwerpen. Goed is wat anders dan fijn, wat anders dan wat ik ook al dacht en zin in heb. Goed, dat is in elk geval: zoals het volgens de Bijbel is. Gericht op je zaligheid en op de dienst des HEEREN. Daarom verbieden ouders zonden en wat je van God afvoert. Daarom waarschuwen ze tegen vele dvd's en films, tegen café's en wat dies meer zij, tegen uitgaan op zaterdagavond. Want het komt je dienst en gerichtheid op de HEERE niet ten goede. Daarom is de kerkgang, de catechisatie gewoonte, dat zijn inzetten van God. Daarin mogen ouders ook, zelfs denk je, wat zeggen over je huwelijkskeus. Dat maak toch zeker uit den je dan even. Nou, je ouders mogen daar zeker raad in geven. En als zij echt menen dat het voor je leven met God niet goed is, en je van de Heere afvoert..... En om die reden hebben ze bezwaar.

Dan blijkt één ding: om je ouders te kunnen eren moet je Hem kennen, de Heere kennen, want anders is het slepen aan een levenloos ding. Als het goed is komt dat naar je toe in je jeugd: om God te moeten kennen. Anders kan ik nog wel wat voor de vorm mijn ouders hun zin geven, de één meer dan de ander, maar dat is geen gehoorzaamheid aan het 5e gebod. Dat vraagt: bekering. Heden, vandaag, nu. Anders moeten je ouders trekken aan een motor die in zijn achteruit staat.

Daar zit wel eens wat verschil in. Dan vinden je ouders dat iets niet kan vanwege je ziel en de dienst van de Heere, en jij vindt dat wel kan. Als het goed is hoop ik dat je er over praten kan met je ouders. Waarom denken zij van niet, en jij van wel? En als het dan om zulke dingetjes gaat, want dan heb je het over de omtrekken van je levensstijl, ja dan geven je ouders toch de doorslag. Dat hoort ook bij eren: in twijfelgevallen je onder hen schikken. Gehoorzaam in de Heere. Dat wil zeggen zolang het in gemeenschap met de Heere kan. Daar ligt een grens: als je niet in verbondenheid aan de Heere naar je ouders kunt luisteren, dan moet je hen

on gehoorzaam zijn.

En met hun zwakheden en gebreken geduld hebben. Niet te kijk zetten, niet breed uitmeten, niet om lachen. Even helder: Dat zijn geen hardnekkige misdaden waarmee ze je beschadigen lichamelijk of psychisch. Daar mag je, moet je jezelf tegen beschermen. Daar moet je aangifte van doen. heel moeilijk maar toch. Om hen terug te roepen en jezelf te beschermen.

Maar zwakheden en gebreken. Die overbezorgdheid van je moeder, altijd maar weer, die zwijgzaamheid van je vader, hij vindt het zo moeilijk om over zijn gevoelens te praten. Daarmee geduld hebben. Denk eens hoeveel geduld God met jou heeft over jouw zwakheden en gebreken.

Ook voor ons als kind is dit gebod een spiegel. Een spiegel die doet zien hoeveel zonden daar zitten. In die eer, liefde en trouw. In dat gehoorzamen van goede leer. In het geduld hebben met zwakheden en optreden tegen hardnekkige misdaden. Wat is de Heere Jezus nodig. Zijn bloed en gerechtigheid. Hij was jongen van 12. en moest zijn in de dingen van Zijn vader, het huis van Zijn Vader, dat was als jongen, als kind, de lust van Zijn leven. Zo is dit gebod een gids. Om te bidden: Heere Jezus geef uit Uw volheid ook aan mij, aan ons.

Opdat gij lang leeft op aarde, in het land dat God u geven zal en u welga. Dat is heel praktisch waar: als je niet luistert naar je vader en moeder als je jong bent, en je speel toch met lucifers en je eet alleen wat je lekker vindt, en je gaat naar bed als jij het tijd vindt, dan komt er niet veel van je terecht. Maar aan de andere kant: het is een rekensom. God neemt soms vrome kinderen heel jong weg. En ongehoorzame kinderen leven lang en gelukkig. Dus je mag het zeker niet omdraaien: wie niet lang leeft, was dus niet gehoorzaam aan zijn of haar ouders.

Bovendien is het vooral geestelijk: lang leven in het land Kanaan, beeld van hemels Kanaan. Lang leven als je je ouders eert, hun goede leer mag volgen in bekering en geloof. Eeuwig leven.

En het is vooral collectief bedoeld. Voor een samenleving, een gemeente. Waar ouders en kinderen samenleven naar Gods bedoeling, daar blijft de gemeenschap in stand, daar valt het volk niet in revolutie en opstand, zodat het zichzelf uitmoordt in burgeroorlog, maar dan blijft van geslacht to geslacht de vrede bewaart en het dienst des HEEREN in stand. Zodat ook op de dag van Jezus' komst er een geslacht is dat Hem verwacht.

En als het daar nog ver vandaan is, laten dan ouders en kinderen knielen voor de HEERE, de God van het verbond. Met alle oudersmart en kinderleed tot Hem vluchten, die getrouw is aan Zijn verbond.

Amen